

Sygn. akt VII U 663/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan – Karasińska

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 listopada 2018 roku w W.

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 24 kwietnia 2018 roku, znak: (...)(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

J. W. w dniu 17 maja 2018 r. złożył odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga

w W. od decyzji w/w organu rentowego z dnia 24 kwietnia 2018 r., znak: (...)(...) Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i ponowne ustalenie kapitału początkowego, zarzucając jej naruszenie art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędne zastosowanie i nieuwzględnienie 10 lat jego pracy, podczas której otrzymywał najkorzystniejsze wynagrodzenie. Ponadto z ostrożności procesowej ubezpieczony wniósł

o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rent i emerytur na okoliczność ponownego wyliczenia jego kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. W ocenie odwołującego wysokość jego zarobków w latach 1988 i 1989 potwierdza zaświadczenie wystawione przez jego pracodawcę Przedsiębiorstwo (...) w Polsce (...) z siedzibą w Z., zwanym dalej (...) z dnia 27 lutego 1989 r., świadectwo pracy z dnia 16 kwietnia 1990 r., dwa dokumenty angaży z dnia 31 lipca 1989 r.

i 30 września 1989 r. oraz kopie stron legitymacji ubezpieczeniowej zawierające zaświadczenie zakładu pracy o stosunku pracy i wysokości zarobków. Odwołujący uznał, że

z tych dowodów wynika, że w 1988 r. otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 1.592.565,00 złotych, a przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za 1988 r. wynoszącej 637.080,00 złotych, stosunek jego wynagrodzenia za ten rok do przeciętnego wyniósł 249,82%. Jednocześnie zdaniem ubezpieczonego do wyliczenia kapitału początkowego należy również przyjąć zarobki za 1989 r. wynikające ze świadectwa pracy,

na podstawie którego otrzymywał stawkę 1.400,00 złotych na godzinę. Odwołujący podniósł, że przy przyjęciu 160 godzin pracy w miesiącu przez 12 miesięcy osiągnął wynagrodzenie w kwocie co najmniej 2.668.000,00 złotych, co oznacza, że stosunek jego wynagrodzenia do przeciętnego wynoszącego 2.481.096,00 złotych wyniósł 108,34%. W ocenie ubezpieczonego organ rentowy do wyliczenia kapitału początkowego powinien wziąć pod uwagę również 1988 r. i 1989 r. (k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 29 maja 2018 r. wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy wskazał, że odwołujący załączył zaświadczenie z dnia 27 lutego 1989 r. z wykazaniem zarobkiem za 1988 r. w kwocie 1.591.565,00 złotych, a w świadectwie pracy z dnia 16 kwietnia 1990 r. oraz dwóch angaży z dnia 31 lipca 1989 r. i 30 września 1989 r. zostało wykazane wynagrodzenie godzinowe. Jednak w ocenie Oddziału ubezpieczony nie przedstawił dokumentacji płacowej potwierdzającej liczbę rzeczywiście przepracowanych godzin w tym okresie zatrudnienia, co dało podstawę do przyjęcia minimalnego wynagrodzenia. Organ rentowy stwierdził, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału uwzględniający kwotę wskazaną w zaświadczeniu z dnia 27 lutego 1989 r. znacznie przewyższa pozostałe wskaźniki ustalone z innych lat a brak jest w nim informacji dotyczącej składników wynagrodzenia, od których odprowadzono składki emerytalno-rentowe (k. 12 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. w dniu 29 grudnia 2005 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wniosek o ustalenie kapitału początkowego (akta ZUS).

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 16 kwietnia 1990 r. odwołujący zatrudniony był w (...) w okresie od dnia 27 sierpnia 1987 r. do dnia 15 kwietnia 1990 r. na stanowisku malarza, na którym osiągał wynagrodzenie w kwocie 1400,00 złotych za godzinę wraz z dodatkiem motywacyjnym w kwocie 50.000,00 złotych, premię uznaniową oraz dodatek brygadzystowski w kwocie 90.000,00 złotych miesięcznie (akta ZUS).

Zgodnie z pismem (...) z dnia 31 lipca 1989 r. odwołującemu została przyznana stawka godzinowa w kwocie 1.000,00 złotych wraz z dodatkiem brygadzystowskim w kwocie 15.000,00 złotych z dniem 1 sierpnia 1989 r. (akta ZUS).

Zgodnie z pismem (...) z dnia 30 września 1989 r. odwołującemu została przyznana stawka godzinowa w kwocie 1.100,00 złotych wraz z dodatkiem brygadzystowskim w kwocie 15.000,00 złotych z dniem 1 października 1989 r. (akta ZUS).

Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał decyzję z dnia 2 marca 2011 r., znak: (...) -2006, zgodnie z którą ustalił odwołującemu kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 127.258,01 złotych (akta ZUS).

Odwołujący w dniu 19 lutego 2018 r. złożył wniosek do organu rentowego o ponowne ustalenie kapitału początkowego. Do wniosku dołączył zaświadczenie (...) z dnia 27 lutego 1989 r., na podstawie którego odwołujący uzyskał wynagrodzenie w kwocie 1.591.565,00 złotych za 1988 r. (akta ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. po rozpoznaniu wniosku wydał zaskarżoną decyzję z dnia 24 kwietnia 2018 r., znak: (...) (...) zgodnie z którą ustalił odwołującemu kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 131.214,38 złotych. Kapitał początkowy został ustalony na podstawie 10-ciu kolejnych lat kalendarzowych przyjętych z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w latach 1978-1987. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 97,17% i stanowił średnią arytmetyczną wskaźników z poszczególnych lat kalendarzowych (akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym akt rentowych. Zawarte dokumenty nie były kwestionowane przez strony postępowania i stanowiły wysoki walor

dowodowy. Przedstawione dowody nie dały podstaw do możliwości zaliczenia ujętych tam składników wynagrodzenia do ustalenia ponownego kapitału początkowego. Wobec powyższego Sąd nie znalazł podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego celem wyliczenia ponownie kapitału początkowego w oparciu o nowe dane oraz z zeznań strony i świadka M. Z., gdyż osiągnane zarobki należy ustalać w sposób pewny na podstawie zebranej dokumentacji. Strona ani tym bardziej świadek z pewnością nie mieli wiedzy dotyczącej szczegółowych zarobków osiągniętych przez odwołującego w latach 1988 i 1989, zatem dopuszczenie dowodu z ich zeznań, jak i z opinii biegłego służyłoby jedynie nieuzasadnionemu przedłużeniu toczącego się postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

(...) Oddział w W. z dnia 24 kwietnia 2018 r., znak: (...) (...) jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Sąd ustalił, że zgodnie z przedmiotem sporu należało rozważyć, czy organ rentowy prawidłowo ustalił wysokość kapitału początkowego odwołującemu na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”.

Sąd zważył, że kapitał początkowy ma być odtworzeniem kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, opłaconych przed dniem 1 stycznia 1999 r. Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury zostały określone w art. 15 ustawy, a wysokość kapitału początkowego zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych, podstawy wymiaru świadczenia, współczynnika określonego przez proporcję wieku ubezpieczonego i ustawowo określonego wieku emerytalnego oraz stażu. Natomiast do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia uwzględnia się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku.

Sąd ustalił, że odwołujący nie kwestionował co do zasady sposobu obliczenia przez organ rentowy wysokości ustalonego kapitału początkowego. Ubezpieczony wnosił o zaliczenie faktycznie osiąganego przez niego wynagrodzenia w (...) w latach 1988-1989, które powinny zostać ujęte w 10-leciu kalendarzowym.

Zgodnie z art. 175 ust. 1 ustawy, postępowanie w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w tej ustawie, co w szczególności dotyczy katalogu środków dowodowych, jakie służą ubezpieczonemu w postępowaniu przed organem rentowym do wykazania zarówno stażu ubezpieczonego, jak i wysokości przychodów. W dacie wydania przez organ rentowy zaskarżonej decyzji możliwość dowodzenia była ograniczona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) zwanego dalej „rozporządzeniem” – które zmieniło rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49 ze zm.).

W myśl § 21 ust. 1 rozporządzenia, w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wyjątek od tej powyższej zasady przewidziany został w § 28 ust. 1 rozporządzenia, w myśl którego środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych

i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy.

Sąd zważył, że w postępowaniu sądowym strona jest obarczona wykazaniem, za pomocą dostępnych jej dokumentów zasadności podnoszonych roszczeń. W związku z tym należało stwierdzić, że na odwołującym spoczywał ciężar dowodowy wykazania rzeczywistej wysokości osiąganego wynagrodzenia w spornym okresie czasu. Zgodnie z poglądami wyrażonymi przez orzecznictwo, „wszystkie składniki wynagrodzenia, które mają być przyjęte do podstawy wymiaru świadczenia muszą być wobec tego ustalone w sposób pewny i niebudzący żadnych wątpliwości.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 września 2014 r., sygn. akt III AUa 2618/13) „Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., sygn. akt I UK 36/07) „Wysokość świadczenia emerytalnego zależy jest od wysokości ustalonej podstawy wymiaru świadczenia i pozostaje w związku z wysokością uzyskiwanych niegdyś dochodów, dlatego do jego wyliczenia nieodzownym jest ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne. (...) Tylko dokumentacja (zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek) stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa 277/14)

Sąd zważył, że zaprezentowane tezy jednoznacznie wskazują na środki dowodowe, którymi może posiłkować się strona odwołująca w celu udowodnienia wysokości osiągniętych zarobków. Organ rentowy w niniejszej sprawie z uwagi na brak wystarczających dowodów w sposób prawidłowy wyliczył wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego w oparciu o lata 1978-1987, gdyż za lata 1988-1989 zasadnie przyjął minimalne wynagrodzenie za okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...).

Odwołujący wnosił o przyjęcie wynagrodzenia za rok 1988 na podstawie zaświadczenia pracodawcy z dnia 27 lutego 1989 r., zgodnie z którym miał uzyskać wynagrodzenie w kwocie 1.591.565,00 złotych. Jednak jak wynika z orzecznictwa, nie można ustalić składników wynagrodzenia w sposób niepewny i niecisły. Odwołujący poza tym zaświadczeniem nie przedstawił żadnych dokumentów świadczących o składnikach wynagrodzenia, które byłyby wliczane do podanej kwoty. Sąd zważył, że brak jest informacji od czego uzależniona była wysokość zarobków ubezpieczonego oraz, czy jego dochody podlegały oskładkowaniu. W niniejszej sprawie ubezpieczony nie przedstawił zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu czy dokumentu wskazującego na elementy wynagrodzenia, od których pracodawca opłaciłby składki. Sąd doszedł do przekonania, że kapitał początkowy można na nowo ustalić dopiero w przypadku udowodnienia, że za poszczególne składniki wynagrodzenia pracodawca miał obowiązek odprowadzać składki za ubezpieczenia społeczne. Natomiast z przedstawionego przez odwołującego dokumentu nie wynika, z jakich tytułów otrzymywał on wynagrodzenie, które złożyło się na przedstawioną łączną kwotę.

Sąd zważył, że na gruncie przepisów ustawy w oparciu o wysokość wynagrodzenia za 1989 r. wynikającego ze świadectwa pracy i dwóch angaży również nie można ustalić ponownie kapitału początkowego odwołującego. Z tych dokumentów zostało wykazane jedynie wynagrodzenie godzinowe osiągnięte przez ubezpieczonego. Ponadto świadectwo pracy wskazuje, że ubezpieczony osiągał wynagrodzenie w kwocie 1400,00 złotych

za godzinę wraz z dodatkiem motywacyjnym w kwocie 50.000,00 złotych, premię uznaniową oraz dodatek brygadzystowski w kwocie 90.000,00 złotych miesięcznie. Tymczasem z pism (...) wynika, że odwołującemu przyznana została stawka godzinowa w kwocie 1.000,00 złotych wraz z dodatkiem brygadzystowskim w kwocie 15.000,00 złotych z dniem 1 sierpnia 1989 r. oraz stawka godzinowa w kwocie 1.100,00 złotych wraz z dodatkiem brygadzystowskim w kwocie 15.000,00 złotych z dniem 1 października 1989 r.

Z dokumentów tych nie wynika, od jakiej daty odwołujący zaczął pobierać wynagrodzenie

w kwocie 1.400,00 złotych. Należy zwrócić uwagę, że dodatek brygadzystowski również został podwyższony w stosunku do ostatniego pisma (...) z dnia 1 października 1989 r., lecz nie wiadomo, w jakiej dacie zmiana ta nastąpiła. Dodatkowo odwołujący nie przedstawił żadnej dokumentacji płacowej, z której wynikałaby liczba rzeczywiście przepracowanych przez niego godzin w 1989 r. Mając na względzie przepisy prawa nie można na podstawie uśrednionych danych przeliczyć na tej podstawie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego. Należy jednocześnie wskazać, że z przedstawionego świadectwa pracy nie wynika, czy odwołujący korzystał z urlopów bezpłatnych albo zwolnień lekarskich i związanych z tym zasiłków chorobowych. W związku z tym określone kwoty wskazywane w angażach oraz w świadectwie pracy nie mogły stanowić same w sobie o konkretnej wysokości zarobków osiągniętych przez ubezpieczonego.

Zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Na podstawie tego przepisu organ rentowy w sposób prawidłowy przyjął odwołującemu jedynie minimalne wynagrodzenie za wykonaną przez niego pracę w okresach zatrudnienia w (...) w latach 1988-1989 a w konsekwencji ustalił kapitał początkowy w oparciu o zatrudnienie odwołującego w latach 1978-1987.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

MK